

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων &
ΕΣΠΑ
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

Αθήνα, 11-01-2024

Αριθ. Πρωτ. : 237 - 11-01-2024

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 19

Ταχ. Δ/νση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
105 63, Αθήνα
Πληροφορίες: Δ. Ζαραλίδου
Τηλέφωνο: 210 3742079
Email: dzaralidou@mnec.gr

Προς : Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό
& Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027» -
Διεύθυνση Διαχείριση
Συγχρηματοδοτούμενων και Εθνικών
Προγραμμάτων (Διαχειριστική Αρχή
Ο.Π.Ε.Κ.Α)
Κ. Παλαμά 6-8, Αθήνα, Τ. Κ. :111 41
e-mail: amanoli@mou.gr
i.paspalas@da-opeka.gr
e.karapataki@mnec.gr
nkaregla@mou.gr
e.fotopoulou@da-opeka.gr
i.papagianni@da-opeka.gr
k.gloumis@opeka.gr

ΘΕΜΑ: Διατύπωση γνώμης σχετικά με την υποβληθείσα Πρόσκληση με τίτλο
«Υλοποίηση Πλέγματος Δράσεων για την αντιμετώπιση της Υλικής Στέρησης με
παροχή Τροφίμων ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΒΥΣ) προς τους απόρους,
συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, με παράλληλη στοχευμένη παροχή
Συνοδευτικών Μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους»

Σχέτ: Το από 27-12-2023 απεσταλμένο ηλεκτρονικό μήνυμά σας και τα συνημμένα σε
αυτό έγγραφα (Α.Π. εισ. ΕΥΚΕ-ΧΕ 1563/27-12-2023).

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, στο οποίο επισυνάπτονται

- 1ο. Το σχέδιο της Πρόσκλησης με Κωδικό 1.0, Α/Α ΟΠΣ ΕΣΠΑ 4751 και τίτλο «Υλοποίηση Πλέγματος Δράσεων για την αντιμετώπιση της Υλικής Στέρησης με παροχή Τροφίμων ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΒΥΣ) προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, με παράλληλη στοχευμένη παροχή Συνοδευτικών Μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους»,
- 2ο. Το σχέδιο του Τεύχους Διακήρυξης για κάθε Περιφέρεια/Δικαιούχο με τίτλο «Κλειστή διαδικασία άνω των ορίων μέσω του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) για την επιλογή οικονομικών φορέων για τη σύναψη Συμφωνίας-Πλαίσιο τετραετούς διάρκειας για την προμήθεια τροφίμων και ειδών βασικής υλικής συνδρομής για τις ανάγκες του προγράμματος αντιμετώπισης της υλικής στέρησης απόρων»,

η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό & Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027» - Διεύθυνση Διαχείριση Συγχρηματοδοτούμενων και Εθνικών Προγραμμάτων (Διαχειριστική Αρχή Ο.Π.Ε.Κ.Α), ζητά την άποψη της ΕΥΚΕ-ΧΕ, αναφορικά με την υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων του ανωτέρω σχεδίου της Πρόσκλησης «Υλοποίηση Πλέγματος Δράσεων για την αντιμετώπιση της Υλικής Στέρησης με παροχή Τροφίμων ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΒΥΣ) προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, με παράλληλη στοχευμένη παροχή Συνοδευτικών Μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους».

Λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επισημαίνονται τα εξής:

1. Στην υποβληθείσα Πρόσκληση προβλέπεται ότι, στο ΠΑΔΚΣ 2021-2027 συμπεριλαμβάνεται η Προτεραιότητα 6 που συνεισφέρει στον Ε.Σ. του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) «αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, και παροχή συνοδευτικών μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους» του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.

Η Προτεραιότητα εξειδικεύεται στην παροχή επισιτιστικής βοήθειας μέσω διανομής τροφίμων στην ομάδα στόχο, δηλαδή σε άτομα που υποφέρουν από υλική στέρηση, καθώς και διανομής ειδών βασικής υλικής συνδρομής, δηλαδή ειδών που ικανοποιούν καθημερινές ανάγκες αξιοπρεπούς διαβίωσης. Θα δοθεί έμφαση στην στήριξη των παιδιών τόσο μέσω διανομής ειδικών

ειδών όπως βρεφικών τροφών, γάλακτος για βρέφη και παιδιά, καθώς και ειδών προσωπικής υγιεινής και καθαριότητας, όσο και με τη διαφοροποίηση του διανεμόμενου πακέτου ανάλογα με τη σύνθεση της οικογένειας και την ύπαρξη παιδιών σε αυτήν.

Η υλοποίηση των διανομών ειδών και αγαθών θα γίνεται άμεσα στους ωφελούμενους, με διανομή προϊόντων σε "πακέτα", με μονάδα μέτρησης το κάθε ωφελούμενο μέλος.

Πλέον των ανωτέρω, θα είναι δυνατή και η παροχή επισιτιστικής και βασικής υλικής συνδρομής σε απόρους μέσω της προώθησης προϊόντων σε δομές συσσιτίων ή άλλες κοινωνικές δομές.

Η παροχή επισιτιστικής και βασικής υλικής βοήθειας θα συμπληρωθεί με την παράλληλη παροχή συνοδευτικών μέτρων, δηλαδή δράσεων που στοχεύουν στην υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης της ομάδας στόχου. Θα υπάρξουν συνέργειες μεταξύ των δράσεων της Προτεραιότητας 6 και των δράσεων των λοιπών Προτεραιοτήτων του ΠΑΔΚΣ 2021-2027, ώστε να παρασχεθούν ολιστικές υπηρεσίες στήριξης στην ομάδα στόχο. Επίσης, θα αναπτυχθούν ειδικές δράσεις συνοδευτικών μέτρων για παιδιά.

Οι ομάδες –στόχου είναι οι ακόλουθες:

- Δικαιούχοι Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος,
- Άτομα/Νοικοκυριά που βιώνουν ακραία φτώχεια και χρήζουν στήριξης με παροχή επισιτιστικής βοήθειας και ειδών αντιμετώπισης της υλικής στέρησης, με ευελιξία ως προς τον καθορισμό των ειδικών κριτηρίων προσδιορισμού της ομάδας από το εθνικό δίκαιο.

Σε κάθε περίπτωση, τα κριτήρια επιλεξιμότητας του ωφελούμενου πληθυσμού θα είναι οριζόντια και αντικειμενικά, χωρίς καμία απολύτως διάκριση (φυλετική, εθνοτική, φύλου, θρησκείας, σεξουαλικού προσανατολισμού κ.λπ.).

Ειδικότερα κάθε Πράξη θα δομείται σε δύο (2) Υποέργα ως εξής:

- **Υποέργο 1: Επισιτιστική Βοήθεια:** Περιλαμβάνεται η διανομή τροφίμων υψηλής διατροφικής αξίας. Η επιλογή του είδους των τροφίμων βάσει της συμβολής τους στην ισορροπημένη διατροφή των απόρων τόσο ως προς τη σύνθεση όσο και ως προς τις επιλεγόμενες ποσότητες, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού, θα γίνει βάσει της Διατροφικής Μελέτης που διενεργήθηκε από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής «Δημόσια Υγεία και Ισορροπημένη Διατροφή -Μελέτη Παρέμβασης σε Ωφελούμενους του Προγράμματος ΤΕΒΑ τελούντες σε επισιτιστική ανασφάλεια».

Ο μέγιστος προϋπολογισμός του Υποέργου 1 για κάθε Δικαιούχο / Περιφέρεια δύναται να ανέλθει, στο ποσό του πίνακα του συνημμένου (vii) «Αρχείο αποτύπωσης Προϋπολογισμού υποβολής για κάθε Δικαιούχο» (στήλη «Επισιτιστική Βοήθεια») της Πρόσκλησης.

- **Υποέργο 2: Βασική Υλική Συνδρομή:** Περιλαμβάνεται η διανομή ειδών που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των βασικών υλικών στερήσεων και που ικανοποιούν τις βασικές

ανάγκες για μια αξιοπρεπή ζωή, όπως είδη ατομικής υγιεινής, είδη οικιακού καθαρισμού, ρουχισμός, σχολικά είδη κ.λπ. σε ευθεία συνάρτηση με την εξυπηρετούμενη ομάδα-στόχο (πχ. σχολικά είδη για τα παιδιά, ειδικά είδη για αστέγους κ.λπ.), βάσει του πίνακα που θα συμπεριλαμβάνεται στο υπόδειγμα τεύχους διακήρυξης της Διαχειριστικής Αρχής ή στον Οδηγό Εφαρμογής και θα υποβάλλεται από την κάθε Περιφέρεια – Δικαιούχο.

Ο μέγιστος προϋπολογισμός του Υποέργου 2 για κάθε Δικαιούχο / Περιφέρεια δύναται να ανέλθει, στο ποσό του συνημμένου (vii) «Αρχείο αποτύπωσης Προϋπολογισμού υποβολής για κάθε Δικαιούχο – Περιφέρεια» (στήλη «Βασική Υλική Συνδρομή») της Πρόσκλησης.

Ως προς τα Υποέργα 1 και 2, η προμήθεια και διανομή των τροφίμων και των ειδών βασικής υλικής συνδρομής θα γίνει σύμφωνα με το Δεσμευτικό Τεύχος Διακήρυξης που προσαρτάται ως Παράρτημα ΙΙΙ της παρούσης.

Οι Δράσεις Διοικητικής και Διαχειριστικής Υποστήριξης και Παροχής Συνοδευτικών Μέτρων για τη βελτίωση των όρων κοινωνικής ένταξης των ωφελούμενων εντάσσονται στην Πράξη με τη μορφή βάσει επιλογών απλοποιημένου κόστους (έμμεσες δαπάνες).

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της Πρόσκλησης προβλέπονται επίσης:

- **η Παροχή Συνοδευτικών Μέτρων:** Προβλέπονται δράσεις όπως (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά): παραπομπή στις κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, παροχή κοινωνικών και υγειονομικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής στήριξης, υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής ένταξης σε επίπεδο οικογένειας (ή και σε μονήρη άτομα) με έμφαση σε παιδιά και νέους, διατροφικές συμβουλές και συμβουλές υγιεινής διατροφής, υπηρεσίες κοινωνικοποίησης παιδιών (π.χ. πρόσβαση σε αθλητικές δραστηριότητες κ.λπ.), υλοποίηση πολιτιστικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων στήριξης της διαδικασίας κοινωνικής ένταξης και αντιμετώπισης των διακρίσεων για παιδιά και νέους, κοινωνικά φροντιστήρια σε παιδιά κ.λπ., διασφαλίζοντας ισότιμους όρους ενημέρωσης, πρόσβασης και προσβασιμότητας των ωφελούμενων, η παροχή σχετικών πληροφοριών για τις δημόσιες υπηρεσίες ή η παροχή συμβουλών για τη διαχείριση του οικογενειακού προϋπολογισμού κ.λπ.
- **Ειδικές πρόνοιες** θα ληφθούν **για άτομα που εντάσσονται στις ευπαθείς ομάδες** αυξημένου κινδύνου λόγω covid-19, ΑΜΕΑ και, γενικά, τα εμποδιζόμενα άτομα. Ο Δικαιούχος θα υποβάλει στο πλαίσιο της "Μελέτης οργάνωσης / σχεδιασμού διανομών τροφίμων και ειδών ΒΥΣ & και προγραμματισμού υλοποίησης συνοδευτικών δράσεων – Σχέδιο Δράσης της Πράξης" (βλέπε Ενότητα 4 ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ), αναλυτική περιγραφή των δράσεων κοινωνικής ένταξης -τουλάχιστον- για κάποια/-ες από τις εξής υπο – ομάδες στόχους:

1. Παιδιά προσχολικής ή και σχολικής Ηλικίας ή και τις οικογένειες αυτών,
2. Νέοι Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΑΕΚ/Neet's),
3. Άνεργοι,
4. Γυναίκες
5. Ωφελούμενους άνω των 65 ετών και
6. Άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες αυξημένου κινδύνου λόγω covid-19, ΑΜΕΑ και γενικότερα άτομα με αναπηρία
7. Πολίτες τρίτων χωρών,
8. Άστεγοι και,
9. Ρομά.

Επισημαίνεται ότι κάθε Περιφέρεια μπορεί να επικεντρωθεί με κατάλληλη τεκμηρίωση σε συγκεκριμένες Ομάδες, ανάλογα με το μίγμα των Ωφελούμενων και τις ιδιαίτερες συνθήκες της περιοχής ευθύνης της.

Ο προϋπολογισμός των Συνοδευτικών Μέτρων ανέρχεται στο 7% επί του αθροιστικού προϋπολογισμού των Υποέργων 1 και 2 (Έμμεσες Δαπάνες βάσει ποσοστού 7% επί του συνόλου των Επιλέξιμων Άμεσων Δαπανών).

- Διαχειριστική / διοικητική υποστήριξη υλοποίησης Πράξης: Περιλαμβάνονται δαπάνες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση παρακολούθηση, απολογισμό και πιστοποίηση των διανομών τροφίμων και ειδών ΒΥΣ, την οργάνωση αποθήκευσή των προμηθειών, την μεταφορά τους στα σημεία διανομής και τη διανομή τους στους ωφελούμενους, την διαχειριστική υποστήριξη της Πράξης σύμφωνα με το ΣΔΕ 21-27 και των ειδικών εργαλείων IT (πληροφοριακά συστήματα/πλατφόρμες) καταχώρησης στοιχείων, παρακολούθησης και ελέγχου της υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου της Προτεραιότητας 6, που είχαν αναπτυχθεί και χρησιμοποιηθεί κατά την ΠΠ 2014-2020 μέσω του ΤΕΒΑ (πληροφοριακά συστήματα: Λογισμικό Παρακολούθησης Αποθεμάτων Αποθήκης (καταχώρηση στοιχείων, παρακολούθηση και έλεγχος της υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου), πλατφόρμα παρακολούθησης σχεδιασμού και υλοποίησης Συνοδευτικών Δράσεων.) Για την παρακολούθηση των προμηθειών και την πιστοποίηση της διανομής των αγαθών οι Δικαιούχοι χρησιμοποιούν υποχρεωτικά το Λογισμικό Παρακολούθησης Αποθεμάτων Αποθήκης που διαθέτει ο Ε.Φ., όπου πρέπει να απεικονίζεται ολόκληρος ο κύκλος διακίνησης των προϊόντων. Επιπλέον προβλέπεται η υλοποίηση δράσεων δημοσιότητας, διάχυσης και δικτύωσης σύμφωνα με το «Σχέδιο Δημοσιότητας και πληροφόρησης» που θα υποβληθεί από το Δικαιούχο.

Ο προϋπολογισμός των Διαχειριστικών / διοικητικών δαπανών ανέρχεται στο 7% επί του αθροιστικού προϋπολογισμού των Υποέργων 1 και 2 (Έμμεσες Δαπάνες βάσει ποσοστού (7%) επί του συνόλου των Επιλέξιμων Άμεσων Δαπανών).

Δικαιούχοι των Πράξεων της παρούσας Πρόσκλησης είναι οι 13 Περιφέρειες της χώρας, με υποχρέωση κάλυψης του συνόλου της χωρικής περιοχής ευθύνης τους, όσον αφορά στις διανομές τροφίμων και ειδών Βασικής Υλικής Συνδρομής, της υλοποίησης Συνοδευτικών Μέτρων, καθώς και της παρακολούθησης και διαχείρισης της Πράξης. Συγκεκριμένα:

- 1) Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- 2) Περιφέρεια Αττικής
- 3) Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- 4) Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
- 5) Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας
- 6) Περιφέρεια Ηπείρου
- 7) Περιφέρεια Θεσσαλίας
- 8) Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
- 9) Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
- 10) Περιφέρεια Κρήτης
- 11) Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου
- 12) Περιφέρεια Πελοποννήσου
- 13) Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας.

Ωφελούμενοι της Πράξης είναι **άτομα, τα οποία ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες**, όπως έχουν παρατεθεί ανωτέρω αναλυτικά. Σύμφωνα με την Πρόσκληση, **αφορά 302.964 άτομα** στην πραγματική κατάσταση αυτή την περίοδο και θα είναι η τιμή βάσης. Λόγω της εναλλαγής των ωφελουμένων σε μηνιαία βάση (ουσιαστικά είναι μια συνεχής διαδικασία κατά την οποία προστίθενται νέοι ωφελούμενοι και βγαίνουν κάποιοι από τους υφιστάμενους διαδικασία που επαναλαμβάνεται κάθε μήνα), η εμπειρία δείχνει ότι οι μοναδικοί ωφελούμενοι του έτους **θα προσεγγίσουν την τιμή στόχο που έχει τεθεί (350.000 άτομα)**.

Ο **συνολικός προϋπολογισμός** της Πρόσκλησης ανέρχεται σε **400.000.000,00 €**.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «**ενισχύσεις** που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και **που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό** διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές». Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια

της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01), που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι **οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους**. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

3. Σύμφωνα με την περιγραφή του αντικειμένου της υπό εξέταση Πρόσκλησης, **δεν μπορεί να καθοριστεί εκ των προτέρων με ασφάλεια, εάν οι Πράξεις που πρόκειται να υποβληθούν ενέχουν ή όχι στοιχεία κρατικής ενίσχυσης**. Επομένως για να καλυφθεί επαρκώς το θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων, πρέπει στα «Έχοντας υπόψη» της Πρόσκλησης να προστεθούν τα ακόλουθα:

- ✓ Η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C 262/01) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.
- ✓ Η Απόφαση (2012/21/ΕΕ) της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.
- ✓ Ο Κανονισμός 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.
- ✓ Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος.
- ✓ Η με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27-10-2023 Εγκύκλιος της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

- ✓ Το με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ 4023/2-11-2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».

4. Στο κεφάλαιο 3 «ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ» του σχεδίου Πρόσκλησης συστήνεται:

1ο. Στο τέλος της παραγράφου 3.4 να προστεθεί *«με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».*

2ο. Μετά την παράγραφο 3.8 να προστεθούν οι ακόλουθες παράγραφοι:

- *Για δράσεις που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), και προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα του έργου με το δίκαιο του ανταγωνισμού, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλουν την εθνική νομοθεσία & το κανονιστικό πλαίσιο που καταδεικνύει ότι η πράξη αφορά σε δραστηριότητα η οποία εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με τις λειτουργίες αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται.*
- *Έργα δημόσιας υγείας και προληπτικής ιατρικής και έργα προώθησης της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων τα οποία παράγουν αποτελέσματα προς το γενικό δημόσιο όφελος και δεν θα μπορούσαν να παρασχεθούν από την αγορά χωρίς την παρέμβαση του κράτους, είναι δυνατόν να συνιστούν Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξεταστούν σύμφωνα με τα κατά περίπτωση οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο των ΥΓΟΣ (Απόφαση ΥΓΟΣ). Στις περιπτώσεις αυτές το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης του έργου προσδιορίζεται μέσω κατάλληλης χρηματοοικονομικής ανάλυσης προσδιορισμού της αντιστάθμισης, η οποία δεν πρέπει να υπερβεί το ποσό που απαιτείται για την κάλυψη του καθαρού κόστους παροχής της υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένου ενός εύλογου κέρδους.*
- *Σε περίπτωση που το σύνολο ή μέρος της πράξης αποτελεί ΥΓΟΣ, για τη διενέργεια της χρηματοοικονομικής ανάλυσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι οδηγίες για τον προσδιορισμό της αντιστάθμισης για την εκτέλεση ΥΓΟΣ που αναφέρονται στην Απόφαση 2012/21/ΕΕ ή την Ανακοίνωση 2012/C 8/03, κατά περίπτωση.*

5. Στο κεφάλαιο 4 «ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ» του σχεδίου Πρόσκλησης συστήνεται να προστεθούν οι παρακάτω διευκρινίσεις σχετικά με τα έγγραφα που πρέπει να προσκομισθούν, για την εκπλήρωση των όρων και προϋποθέσεων του θεσμικού πλαισίου των ΥΓΟΣ, σε περίπτωση εφαρμογής τους:

«Για δράσεις που εξετάζονται στο πλαίσιο των Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) πρέπει να προσκομιστεί στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση έκθεση τεκμηρίωσης που περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- *Τον πάροχο της ΥΓΟΣ.*
- *Την τεκμηρίωση της συγκεκριμένης ΥΓΟΣ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για να τεκμηριωθεί μια δράση ως ΥΓΟΣ πρέπει να αποδεικνύεται ότι: α) απευθύνεται σε πολίτες και αποβλέπει στο συμφέρον του κοινωνικού συνόλου, β) εξυπηρετεί κοινωνικές ανάγκες που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη, την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και γ) παρέχεται σε συνθήκες έλλειψης ή μη ικανοποιητικής ανάπτυξης της σχετικής αγοράς.*
- *Αναλυτική περιγραφή της παρεχόμενης υπηρεσίας και όλων των επιμέρους σταδίων παροχής της, καθώς και περιγραφή των τελικών «παραδοτέων» της παρεχόμενης υπηρεσίας (με στοιχεία προβλέψεων είδους υπηρεσιών και ποσοτήτων, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατόν).*
- *Τη χρονική διάρκεια ανάθεσης της ΥΓΟΣ, λαμβάνοντας υπόψη και το αντίστοιχο κανονιστικό πλαίσιο καθορισμού της (Απόφαση ΥΓΟΣ ή Ανακοίνωση ΥΓΟΣ).*
- *Τη γεωγραφική περιοχή που συνδέεται με την ΥΓΟΣ.*
- *Χρηματοοικονομική ανάλυση για τον προσδιορισμό της αντιστάθμισης που χορηγείται για την παρεχόμενη ΥΓΟΣ που περιλαμβάνει τις ακριβείς παραμέτρους που ελήφθησαν υπόψη για τον προσδιορισμό της χορηγούμενης αντιστάθμισης καθώς και περιγραφή του μηχανισμού ελέγχου της υπεραντιστάθμισης. Η αντιστάθμιση πρέπει να περιορίζεται στο μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής της καθορισμένης Υ.Γ.Ο.Σ., λαμβανομένων υπόψη των τυχόν σχετικών εσόδων και ενός εύλογου κέρδους. Εφόσον η χρηματοοικονομική ανάλυση που συνοδεύει το έργο προβλέπει ποσοστό κέρδους, αυτό θα θεωρείται εύλογο εφόσον δεν υπερβαίνει το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο συν 100 μονάδες βάσης. Το σχετικό διατραπεζικό επιτόκιο είναι εκείνο του οποίου η λήξη και η διάρκεια αντιστοιχούν στη λήξη και τη διάρκεια της πράξης ανάθεσης. Η αντιστάθμιση για την παρεχόμενη Υ.Γ.Ο.Σ. θα αφορά αποκλειστικά στο καθαρό κόστος της παροχής της υπηρεσίας, όπως αυτό προέκυψε από την σχετική*

6. Για τα έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής, σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για τις συγκεκριμένες δράσεις δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων του κυρίου έργου. Η αποφυγή της διεπιδότησης μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δε στηρίζει άλλες δραστηριότητες».

7. Επισημαίνεται ότι, στο πλαίσιο της υπό εξέταση Πρόσκλησης, συστήνεται να υπάρξει συνεργασία μεταξύ της οικείας Διαχειριστικής Αρχής και της ΕΥΚΕ-ΧΕ, ώστε να προσδιοριστεί το θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων, το οποίο δύναται να εφαρμοστεί ανά είδος συγχρηματοδοτούμενων δράσεων, καθώς και τυχόν αναγκαίες κατευθυντήριες γραμμές.

8. Επειδή, στην Πρόσκληση προβλέπονται

- «Δράσεις Διοικητικής και Διαχειριστικής Υποστήριξης και Παροχής Συνοδευτικών Μέτρων για τη βελτίωση των όρων κοινωνικής ένταξης των ωφελούμενων, οι οποίες εντάσσονται στην Πράξη με τη μορφή βάσει επιλογών απλοποιημένου κόστους (έμμεσες δαπάνες),
- Ο προϋπολογισμός, των οποίων ανέρχεται στο 7% επί του αθροιστικού προϋπολογισμού των Υποέργων 1 και 2 (Έμμεσες Δαπάνες βάσει ποσοστού (7%) επί του συνόλου των Επιλέξιμων Άμεσων Δαπανών),

θα πρέπει να διασφαλιστεί, ότι **δεν χορηγείται κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα στους Δικαιούχους**. Για τον λόγο αυτό η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων σχετικών υπηρεσιών, βάσει αγοραίων τιμών. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στους Δικαιούχους καθ' οιονδήποτε τρόπο και να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό, π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος, επίσης δεν πρέπει να συνεπάγεται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας των Δικαιούχων, που έχουν υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου (σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

Επισημαίνεται ότι, προκειμένου η προτεινόμενη δράση να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, σε περίπτωση προμήθειας εξοπλισμού, αυτός δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων.

Επίσης συστήνεται η τήρηση χωριστού λογαριασμού, ώστε να αποκλείεται κάθε ενδεχόμενη χρήση του ποσού που δίδεται στους Δικαιούχους για την κάλυψη άλλων δαπανών, πλην αυτών που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη δράση (παρ. 212 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), προκειμένου να αποκλειστεί η σταυροειδής επιδότηση ή η μη επιλεξιμότητα δαπανών.

Σε περίπτωση χορήγησης κάποιου οικονομικού πλεονεκτήματος στους Δικαιούχους, τότε δύναται να εφαρμοστεί ο Κανονισμός **2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023**, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

9. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων στον ίδιο ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία οι ανωτέρω Δικαιούχοι ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

10. Υπενθυμίζεται ότι:

✓ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ 1162/27.10.2023 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.

✓ Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ (όπως ισχύει αναλογικά), αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της πράξης.

11. Τέλος, σημειώνεται ότι **η παρούσα γνωμοδότηση** επί της αναφερόμενης Πρόσκλησης «Υλοποίηση Πλέγματος Δράσεων για την αντιμετώπιση της Υλικής Στέρησης με παροχή Τροφίμων ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΒΥΣ) προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, με παράλληλη στοχευμένη παροχή Συνοδευτικών Μέτρων προς υποστήριξη της κοινωνικής ένταξής τους» παρέχεται **στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ** και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή και ειδικότερα στο περιεχόμενο του σχεδίου Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, έγγραφο το οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ-ΧΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της. Εάν οι παρεχόμενες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με αυτές τις πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Χρήστης Γραφείου Πρωτοκόλλου

ΖΑΡΑΛΙΔΟΥ ΔΟΜΝΙΚΗ

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

